

Силабус курсу
Літературний процес і проблеми глобалізації

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Освітньо-наукова програма «Філологія»
Рік підготовки – 2, семестр – 4
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Кількість кредитів – 5
Дні занять: за розкладом, ауд. 87
Консультації: за розкладом, ауд. 87
Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Лановик Зоряна Богданівна

Контактна інформація: m-z@ukr.net

Опис дисципліни

Для формування філолога-теоретика літератури першорядне значення має розуміння сучасного стану розвитку літератури та здатність до аналізу тих процесів, що відбуваються у культурно-мистецькому дискурсі, породженого новітніми викликами ХХІ ст.

Мета дисципліни «Літературний процес і проблеми глобалізації» – цілісне осмислення явища літературного процесу на сучасному етапі розвитку цивілізації, його специфіки та динаміки в умовах глобалізації:

- розвинути здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел;
- поглибити знання в галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- виробити навички розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку із використанням теоретичних та експериментальних методів;
- сформувати здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

Предмет навчальної дисципліни – літературний процес на сучасному етапі розвитку цивілізації.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	практичні	самостійна робота			
4	2	12	Тема 1. Літературний процес від зародження словесності до нового часу.	На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські	Питання для обговорення, таблиці та схеми, аналіз програмних праць,

				проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання. Володіти дефініцією фундаментального поняття «літературний процес» та вмінням адекватно його застосовувати у різних наукових дискурсах. Розуміти закономірності розвитку літературного процесу, його еволюцію та сучасну динаміку. Аналізувати співвідношення традиції та новаторства у літературних творах та літературно-критичних працях. Осмислити принципи зміни мистецьких систем та вплив цих змін на розвиток літератури як вербального мистецтва.	теоретичні моделі.
2	2	8	Тема 2. Явище глобалізації та його вплив на розвиток літератури	Уміти аналізувати причини і наслідки глобалізації та виявляти роль літератури як однієї із причин глобалізаційних процесів. Диференціювати економічну та культурну глобалізацію. Virізняти явища антиглобалізму в літературі. Офолодіти концепціями гіпертексту та мережевої літератури. Виявляти впливи мас-медіа на сучасний літературний процес.	Питання для обговорення, таблиці та схеми, аналіз програмних праць, теоретичні моделі.
2	2	10	Тема 3. Сучасний стан розвитку літератури.	Освоїти загальні принципи систематизації літератури. Уміти аналізувати літературний простір сучасності, виявляючи проблеми літературної рецепції. Співвідносити поняття «канону», «нормативності» та «ненормативності» у мистецтві. Осмислювати явища «війни канонів» у сучасному літературознавстві. Виокремлювати канонічні	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, теоретичні моделі.

				тексти сучасної літератури із огляду на їх цільову аудиторію.	
4	2	12	Тема 4. Сучасна література та ідеологія.	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності. Осмислювати і вербалізувати проблеми ідентичності у сучасному глобалізованому світі. Аналізувати ідеологічні дискурси літератури в різні історичні епохи. Виокремлювати ідеологічні доміанти сучасності та окреслювати їх ідеологічні контексти. Уміти залучати мистецькі ідеологічні площини у процесі аналізу літературних текстів.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
4	2	12	Тема 5. Постколоніалізм та постколоніальні студії в сучасному літературознавстві.	Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію. Усвідомлювати проблему постколоніалізму як історичного явища та способи його віддзеркалення в літературі. Знати історію колонізації та постколоніалізму, а також етапи розвитку постколоніальних студій. Виокремлювати прояви постколоніального мислення в сучасній літературі. Володіти теоретичними концепціями постколоніальних студій в сучасному літературознавстві та вміти застосовувати їх у процесі здійснення наукових досліджень творів авторів із постколоніальним мисленням.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
4	2	16	Тема 6. Постмодернізм та пост-постмодернізм:	Осмислити роль і місце постмодернізму та пост-постмодернізму в літературі та суміжних гуманітарних	Питання для обговорення, презентації, аналіз

			аспекти розрізнення.	дискурсах. Вміти розпізнавати та виокремлювати постмодерністські текстові стратегії. Опанувати навички аналізу тематичних та стилістичних трансформацій художньо-літературного мислення в епоху пост-постмодернізму. Володіти термінологічним апаратом щодо оцінки літературних фактів пост-постмодерністського спрямування.	програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
4	2	10	Тема 7. Пост-постмодерністські тенденції в західній літературі.	Розуміти проблему періодизації літературного процесу, зокрема хронологічних меж зародження явища пост-постмодернізму. Аналізувати теоретичні аспекти терміновживання суміжних і супутніх термінів «постмільєніалізм», «кібермодернізм», «метамодернізм» та ін. Осмислювати текстові стратегії нових культурно-мистецьких явищ «нової ширості» та «енвайронменталізму». Характеризувати моделі основних світоглядних тенденцій у західній літературі.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
2	2	6	Тема 8. Сучасна література і масова свідомість.	Усвідомлювати витoki та основні історичні чинники формування явища масової свідомості. Знати та аналізувати етапи зародження і динаміку розвитку масової літератури у світовому літературному процесі. Оволодіти естетичними параметрами розрізнення художньої (класичної) та масової літератури. Осмислювати місце масової літератури в культурно-історичній перспективі та її роль у глобалізаційних процесах.	Питання для обговорення, презентації, есе, аналіз програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
2	2	8	Тема 9. Зміна	Здобути вміння	Питання для

			теоретичних параметрів літератури.	виокремлювати теоретичні параметри літературних явищ, структуруючи та систематизуючи їх на основі основоположних філологічних принципів. Уміти виявляти трансформації теоретиколітературних понять на різних рівнях мистецько-культурних феноменів. Аналізувати трансформацію поняття «світової літератури». Осмислити теоретичні проблеми визначення категорії жанру та розрізнення терміновживання у художній та масовій літературі. Опанувати теоретичні постулати визначення та зміни рецепції інституту авторства. Здійснювати огляд авторського дискурсу сучасного літературного процесу та наукового літературознавчого контексту.	обговорення, презентації, аналіз програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
2	2	6	Тема 10. Літературна індустрія як явище сучасного літературного процесу.	Розуміти явища дегуманізації у сучасному літературному процесі, зокрема появу поняття та явища літературної індустрії. Уміти розмежовувати позитивні та негативні аспекти продукування текстів, новітні форми розповсюдження і сприймання сучасної літератури. Аналізувати роль реклами у поширенні літературного продукту. Осмислювати проблеми поширення масової літератури визначення статусу бестселера на сучасному літературному ринку. Виявляти проблеми перекладу літературних текстів.	Питання для обговорення, презентації, есе, аналіз програмних праць, творів художньої літератури, теоретичні моделі.
30	20	100	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК 2	Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.
ФК 1	Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.
ФК 4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку із використанням теоретичних та експериментальних методів.
ФК 5	Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.
	Програмні результати навчання
ПРН 1	На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.
ПРН 3	Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
ПРН 8	Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.

Літературні джерела

Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.

Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О.Погинайко; Наук. ред. Р.Семків. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.

Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. Київ: Факт, 2007. 720 с.

Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів. Київ: Видавничо-поліграф. центр «Київський університет». 519 с.

Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч.Вінквіста та В.Тейлора; Пер. з англ. В.Шовкун; Наук. ред. О.Шевченко. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.

Западное литературоведение XX века. Энциклопедия. Москва: INTRADA, 2004. 560 с.

Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм. Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. Харьков: Фолио; Москва: Аст, 2000. 256 с.

Зубрицька М. Номо legens: читання як соціокультурний феномен. Львів: Літопис, 2004. 352 с.

Иглтон Т. Теория литературы. Введение / Пер. Е.Бучкиной под ред. М.Маяцкого и Д.Субботина. Москва: Издательский дом «Территория будущего», 2010. 296 с.

Лімборський І. Світова література і глобалізація. Черкаси: Брама-Україна, 2011. 190 с.

Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ.: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.

Література. Теорія. Методологія: Пер. з польської С.Яковенка / Упор. і наук. ред. Д.Уліцької. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.

Многоликая глобализация / Под ред. П. Бергера и С. Хан-М 73 тингтона; Пер. с англ. В. В. Сапова под ред. М. М. Лебедевой. Москва: Аспект Пресс, 2004. 379 с.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.

Пахаренко В. Літературний процес. Мистецькі опозиції. Стиль доби. Характеристика основних мистецьких напрямів / Василь Пахаренко // Пахаренко В. Основи теорії літератури. Київ: Генеза, 2009. С. 139–269.

Поліщук Я. Постколоніальна парадигма інтерпретації літератури // Теорія літератури, компаративістика, україністика. Зб. наук. праць з нагоди 70-річчя Р.Гром'яка / Studia methodologica. Вип. 19. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. С.8-17.

Саїд Е. Орієнталізм / Пер. В.Шовкун. Київ: Основи, 2001. 511 с.

Самосознание культуры и искусства XX века. Западная Европа и США. – Москва; Санкт-Петербург: Университетская книга, 2000. 640 с. (Культурология. XX век).

Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху. Київ: Ніка-Центр, 2006. 320 с.

Сміт Е. Національна ідентичність. Київ: Основи, 1994. 531 с.

Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI с. / Упоряд. Б.Бакули; За заг. ред. В.Моренця; Пер. з польськ. С.Яковенка. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.

Червінська О. Рецептивна поетика. Історико-методологічні та теоретичні засади: Навчальний посібник / Ольга Червінська. Чернівці: Рута, 2001. 56 с.

Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр: Монографія / Софія Філоненко. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 432 с.

Яус Г. Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика. Київ: Вид-во «Основи», 2011. 624 с.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	5
Тема 3	5
Тема 4	10
Тема 5	10
Тема 6	10
Тема 7	10
Тема 8	5
Тема 9	5

Тема 10	5
ІНДЗ (реферат, презентація)	15
Модульний контроль (теми 1-10) – завдання (тести)	10

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано
FX	35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, сформульована тематика ІНДЗ, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.